

איך שומרים על הלימוד בבין הזמנים?

מזריק נאש לאחורי ישיבות

מנחם ריביץ

מרצה ומנחה תהליכי העצמה תורנית

המדריך יוצא לאור ע"י

מנחם ריביץ

מרצה ומנחה תהליכי העצמה תורנית

לתגובות, הערות וקבלת תכנים נוספים:

4663MR@GMAIL.COM

0733-578-562

הקדמה

במהלך הזמן יש סדר יום שקובעת הישיבה,
סדר א', סדר ב', שיעורים ותפילות.

אבל מה קורה כשמגיע בין הזמנים!?

אין משגיח, אין ראש ישיבה, לא ר"מ ולא מק"ק.

כשהמילה "חופש" מנכרת בראש, ומילותיו של הרב
שנאמרו בשיחה האחרונה לפני סוף הזמן שדיברו על
החשיבות לשמור על הרצף ועל הצורה של בן תורה נראות
כאילו נאמרו לפני שנים - איך אני דואג להישאר מחובר
ללימוד, גם לאורך מספר שבועות בהם צורת מבנה
הישיבה כמעט ונעלמת מהראש?

אבל הכי חשוב, איך אני עושה את זה תוך כדי חידוש
הכוחות לקראת הזמן הבא ולא בהעמסת יתר שתבטל את
כל מטרתו של בין הזמנים?

במדריך הזה ננסה להתוות דרך ברורה, ולתת כלים
מעשיים שמבין הזמנים הזה גם אתה תצא מרוצה, וגם
הקב"ה יהיה מרוצה ממך!

חלק א

הלימוד בימי בין השמיים

לקבוע סדרי לימוד קבועים

אל תיבהל מהכותרת!

לא, לא מצופה ממך לשמור בדיוק על אותן שעות לימוד של הישיבה. בסופו של דבר קוראים לזה "בין הזמנים".

תטייל, תעשה מסלול אולי גם כמה אטרקציות, תצא לקעמפ עם הישיבה ותיהנה עם החברים והמשפחה.

אבל

רגע לפני שכל הכיף מתחיל, תעצור ותחשוב, כמה זמן אתה מצפה מעצמך ללמוד כל יום, שעה? שעתיים? חמש? אחרי שהגעת למסקנה, תחשוב על מה שמצפה לך בשבועות הקרובים ותנסה לקבוע זמן ביום שבו תוכל ללמוד את השעות שקבעת לעצמך.

זה יכול להיות בבוקר, בערב, חצי-חצי, איך שנח לך. מה שחשוב שתמצא זמן שלא משנה מה סדר היום, תוכל לעצור בשעה הזאת ולהקדיש אותה ללימוד.

לתכנן את צורת לימוד

אחת הבעיות המרכזיות שנתקלים בהן בזמן הלימוד בבין הזמנים היא העובדה שאנחנו רגילים שמכתיבים לנו מה ללמוד.

ברוב עולם הישיבות מקובל שיש מראה מקומות מסודר, יש ראש ישיבה, ר"מים ומשיבים, שנמצאים בבית המדרש כדי להכווין ולהדריך בנבכי הסוגיות ולענות לשאלות שצצות במהלך הלימוד.

פתאום בבין הזמנים אנחנו עצמאים, ולעצמאות הזאת יש יתרונות (שעליהם נדבר בעז"ה בהמשך), אבל היא גם יוצרת בלבול.

לכן חשוב מאוד, לפני שמתחילים ללמוד לסדר לעצמנו בראש, ואפילו בכתב, "מה אני הולך ללמוד היום". אני עושה חזרות? אני לוקח מסכת אחרת? אני לומד עיון? בקיאות? הלכה? כשהלימוד מסודר, הלימוד יעיל.

ויש עצה שהיא תמיד טובה - לקבוע חברותות. זה עוזר גם ללימוד עצמו, וגם יוצר מחייב.

להתרענן - גם בלימוד

הרב אלישיב זצוק"ל אמר פעם שהתקופה הזאת של בין הזמנים זה הזמן ללמוד את חלקי התורה שלא נלמדים בישיבות.

לכל אחד מאיתנו יש משיכה טבעית לנושאים מסויימים בתורה "מה שליבו חפץ", במהלך הזמן לפעמים לומדים את הנושאים שיותר מושכים אותנו, ולפעמים לא. לפעמים זה נעשה בצורה שמעניינת אותנו ולאורך הזמן שמספק אותנו, ולפעמים פחות.

בין הזמנים זה הזמן להשקיע בלימוד שאפשר להגדיר אותו במילה אחת - "כיף". ובכיף אין חוקים, כל אחד נמשך למשהו אחר, וכל אחד נהנה מדברים שונים, והתורה ב"ה כוללת כל הטובות שבעולם, ככה שכל אחד יכול מצוא בה את שאהבה נפשו.

כמובן, זה לא בא על חשבון הקביעות והסדר שהזכרנו קודם, אלא נוגע בתוכן שבתוך הקביעות וכחלק מהסדר.

התורה לא כבולה

זר לא יבין זאת! להיכנס לבית מדרש, להריח את הריח המוכר, לשמוע את צלילי הלימוד שנראה שבוקעים מהקירות.

התחושה שלא משנה כמה תרים את הקול, הוא יבלע בתוך קולם של עשרות או מאות הלומדים שמקיפים אותך.

השייכות לעוצמות, האווירה שמושכת אותך באופן טבעי לתוך עולמה של תורה.

ופתאום, אתה מוצא את עצמך באמצע מסלול, או בבית כנסת קטן באיזה מושב שעד אתמול לא הכרת את שמו. והנה עליך מוטלת מלאכת יצירת האווירה.

הקושי מובן וידוע, אבל חשוב לדעת, התורה לא כבולה לבית המדרש, ולא להיכלי הישיבות. לכל מקום שתיקח אותה - היא תלווה אותך.

וגם אם זה לא אותו הבריען - לא להתאכזב, כי העיקר זה לא לבטל את הלימוד, גם אם לא כל התנאים מושלמים.

דף תכנון אישי - שבועי

אחרי שקראת את המדריך, הקדש כמה דקות לתכנון השבוע הקרוב.

מילוי הטבלה יעזור לך ליישם את הכלים בצורה פשוטה ומעשית.

מצורפת טבלה שבועית למילוי תכנית הלימוד האישית שלך:

(מומלץ להדפיס דף חדש לכל שבוע)

יום	מתי אני לומד	עם מי אני לומד	מה אני לומד	איפה אני לומד	הצלחתי
א					☐
ב					☐
ג					☐
ד					☐
ה					☐
ו					☐
שבת					☐

מה עלול להפריע לי השבוע, ומה יכול לעזור לי להצליח?

חלק א

לחיי אלה

אן - חלק ב

בפני מה אנחנו עומדים?

כמו בלימוד, גם בכל מה שנוגע לדמותו של הבן תורה לסביבה הישיבתית יש גורם משמעותי. הישיבות בימינו הן ממש כמו תיבת נוח בזמנו - מקום מפלט מעולם שהולך ונחרב מסביב.

כשאנחנו נמצאים בתוך הישיבה, עם עשרות או מאות בחורים סביבנו שלכולם מטרה ברורה אחת - לעשות רצון ה' ולגדול בתורה ויר"ש, ההתמודדות היום-יומית מול היצר הרע היא פחות קשה.

הפיחות בקושי נובע משני מרכיבים עיקריים:
א. עם כמה שננסה להתנגד למציאות, אנחנו מושפעים מהחברה בין אם אנחנו רוצים בכך ובין אם לא. ברגע שהחברה מסביבנו היא סביבה כשרה עם מטרות נעלות - יותר קל "להידבק" בחיוביות.

ב. בדיוק כמו בלימוד, גם באורחות החיים ישנו צוות שתפקידו להדריך, לכוון ולשמש כמצפן שמראה מה הכיוון הנכון.

ובבין הזמנים, שוב אנחנו צריכים לבד, ומחוץ לתיבת נוח לדאוג בעצמנו על שמירת מעלת הבן-תורה.

הדרך להצליח

אלו כאמור הקשיים העומדים בפתחו של כל אחד מאיתנו. וגם כאן, כמו בלימוד, חשוב לזכור: כשאנחנו בבית המציאות והאתגרים משתנים.

אבל זה לא אומר שאנחנו צריכים לאבד את צורת הבן-תורה שלנו, ובטח שלא ליפול בצורה בלתי מבוקרת, שלצערנו לפעמים אחרי זה מאוד קשה לתקן. על מנת לעשות כן, חשוב עוד לפני בין הזמנים לחשוב על מספר נקודות, ואך לעלות אותן בכתב (אפשר ואף רצוי לעשות זאת תוך התייעצות עם דעת-תורה כגון המשגיח בישיבה וכו'):

- א. מה המצב שלי היום בישיבה? על מה אני מקפיד, במה קשה לי להתמיד? איפה השאיפות והמטרות שלי?
- ב. מה התכניות שלי לבין הזמנים? איפה אני נמצא? מה אני עושה? לאיפה אני מטייל? עם מי?
- ג. מה הקשיים העיקריים שאני ניצב בפניהם?
- ד. בהתחשב בשלוש הנקודות הללו להציב גבולות ברורים, איפה אני יכול לשמור בדיוק על החיים שאני רגיל אליהם בישיבה, ואיפה אני נאלץ לוותר באופן מודע ושקול וכמה.

דוגמא

שמעון לומד בישיבה טובה בבני ברק, הוא נמצא בכל התפילות והסדרים בישיבה וממעט ביציאות. אבל בבין הזמנים הוא חוזר לבית שנמצא בשכונה מעורבת, המניינים הישיבתיים שם מצומצמים ולא תמיד נוחים בשעות עם תכניות המשפחה. גם סגנון ואופי הטיולים לא תמיד עולה בקנה אחד עם השאיפות הגדולות שלו.

כדי לצלוח את בין הזמנים, כדאי לשמעון לקבל דעת תורה, ולהבין איפה הוא צריך לעמוד כחומה בצורה, והיכן נכון להתגמש בשביל כיבוד הורים או שיקולים אחרים.

בלי דעת תורה וגבולות ברורים: יכול להיות ששמעון יחליט להילחם על הכול (ולא בטוח שזה נכון), ויכול להיות שאפילו יצליח. אך יכול להיות גם שנפילה אחת תגרום לו לוותר על דברים שאילו היה מתכנן מראש, היה מצליח לעמוד בהם. ויכול להיות שיחליט בכלל שחבל להילחם, ויוותר מראש על הכול.

עם דעת תורה וגבולות ברורים: שמעון ידע בדיוק איפה נכון לשים דגש, על מה אסור בשום אופן להתפשר, ואיפה נכון להתגמש.

דף הכנה לבין הזמנים

איפה אני נמצא היום? ועל מה ארצה לשמור גם בבין הזמנים?

מה מתוכנן לי בבין הזמנים?

איפה עלולים להיות הקשיים שלי?

הגבולות שאני קובע לעצמי
